

Redaktørens forord

Det er både inspirerende og tilfredsstillende at være med til at redigere *Dansk Sociologi*. Antallet af artikler som indsendes til redaktionen er steget markant gennem de seneste år og det samme er tilfældet med kvaliteten. Det gør på en og samme tid arbejdet med at redigere tidsskriftet lettere og mere udfordrende. Lettere ved at der er flere gode artikler at vælge imellem og mere udfordrende i og med, at der stilles større krav til redaktionen i udvælgelsen af de artikler som skal med i tidsskriftet. Diskussionerne i redaktionen omkring de indsendte forslag til artikler er lange og intensive. Vi har i denne proces god og konstruktiv hjælp af kollegaer, som velvilligt stiller op som bedømmere af de indsendte artikler og gennem deres udtalelser på afgørende vis er med til at højne niveauet på de artikler som bringes i tidsskriftet.

Dette sidste nummer af trettende årgang af *Dansk Sociologi* indeholder en buket af artikler som alle kredser om det samme emne; det moderne menneskes vilkår i et samfund kendetegnet af individualisering, globalisering og nye kommunikative mønstre. *Stine Gotved* beskæftiger sig i sin artikel med de fællesskaber som er muliggjort gennem informationsteknologiens trådløse forbindelser. Fællesskaber er traditionelt kendetegnet ved at være rumligt afgrænset. Med udviklingen af netværkbaserede fællesskaber har vilkårene for sociale fællesskaber ændret sig og deres lokalisering i tid og rum skiftet karakter. Med en konstatering af at sociologien traditionelt har været kendetegnet af ikke at indreflektere rummet i analyse af det sociale liv opstiller *Gotved* en typologi som indtænker den rumlige dimension i det sociale liv skabt gennem

netfællesskaber. Med baggrund i en grundig indføring i *Henri Lefebvres* teori om det sociale rum udfoldes denne typologi over tid-rum relationerne i netværksbaseret kommunikation. Værdien af en sådan typologi i udviklingen af en sociologisk forståelse af rummet og dets betydning for det sociale liv skal stå sin prøve gennem empiriske studier – hvilket dog ikke har været *Gotved's* ærinde med denne artikel.

I dagens samfund er selvrealisering og individualisme tilsyneladende blevet et kerneord i beskrivelsen af det moderne menneske. Med udgangspunkt i den canadiske filosof *Charles Taylor* diskuterer *Manni Crone*, hvorledes det moderne menneske til stadighed må navigere mellem individualismens værdispluralisme og fællesskabets normer. *Taylor* er ifølge *Crone* central i forståelsen af det moderne menneskes vilkår i og med at han på den ene side erkender, at individualismen er kommet for at blive, og på den anden side insisterer på betydningen af fællesskabet for individets sociale liv. *Taylor* fastholder dermed modernitetens landvindinger men afviser såvel de post-moderne liberalisters værdirihilisme som kommunaristernes kulturpessimisme. *Crone* understreger således i sin konklusion, at nok er det senmoderne samfund spækket med individualistiske værdier, som er i konflikt med hinanden, men disse værdier må tilegnes af individerne i en både skabende og kritisk proces, der hele tiden bliver justeret i en etisk anerkendelse gennem fællesskabet. For *Taylor* er et godt liv således ikke et marginaliseret liv, men et "autentisk" liv, hvor individualismen justeres gennem det moralske fællesskab.

Diskussionen af det senmoderne samfunds udviklingen videreføres af *Lars Hulgård* i hans analyse af forskellige tilgange i forståelsen det civile samfund i forhold til demokrati og velfærdsstat. Hulgård gennemgår to fundamentalt forskellige indfaldsvinkler til forståelse af det civile samfunds betydning i det moderne samfund. På den ene side en Habermas-inspireret teori om civilsamfundet, som hævder at den politisk orienterede offentlige sfære indtager en central plads som mediator mellem det moderne samfunds demokratiske institutioner og civilsamfund. På den anden side finder vi en Putnam-inspireret teori om social kapital, som fokuserer på, hvordan civilt engagement og frivillige sammenslutninger øger effektiviteten i det moderne samfunds institutioner. Hulgård redegør i artiklen indgående for, hvordan begge teori er utilstrækkelige i deres forklaring af de demokratiske processer og dannelsen af "den offentlige sfære". I stedet argumenterer Hulgård for inddragelsen af en institutionel tilgang til forståelse af processerne i det civile samfund. En sådan tilgang er kritisk overfor den habermaske opdeling mellem det civile samfund og det politiske system såvel som i forhold til Putnams mikro-perspektiv, der overser statens muligheder for at bidrage til styrkelse af social kapital i civile organisationer. Med en institutionel tilgang er det ifølge Hulgård muligt at se den politiske dimension i sociale institutioner og den sociale dimension i politiske institutioner, hvilket er en afgørende tværvidenskabelig landvinding i forståelse af velfærdssamfundet.

I den sidste artikel i dette nummer af *Dansk Sociologi* analyserer *Charlotte Bloch* følelser og sociale relationer i den akademiske forskningsverden. Et tema som hidtil ikke har indtaget nogen central plads hverken i den videnskabssocio-

logiske forskning eller i den akademiske hverdag, men som ikke desto mindre spiller en vigtig rolle i hverdagslivets sociale relationer i Akademia. Med baggrund i en kvalitativ undersøgelse omfattende 54 personer med beskæftigelse inden for sundhedsvidenskab, samfundsvidenskab og humaniora har Bloch analyseret de sociale relationer i den akademiske hverdag. Undersøgelsen dokumenterer at følelser i vidt omfang er forbudte i Akademia og om de kommer frem sker det ofte i yderst indirekte former. Det er tydeligt at den manglende bearbejdning af følelser i Akademia har en række ikke-tilsigtede konsekvenser i form af ensomhed, fravær af samarbejde og mangel på kollektivitet. Samtidigt viser analysen, hvordan en øget fokusering på følelsesaspektet i det akademiske hverdagsliv markant kunne bidrage til at forbedre de sociale relationer.

Vilkårene for hverdagslivet i Akademia er også emnet for kronikken i dette nummer af *Dansk Sociologi*. *Heine Andersen* gennemgår to centrale reformer, som i løbet af de seneste måneder er blevet forhandlet politisk på plads hvad angår universitets- og forskningsområdet. Den ene aftale drejer sig om en reform af universiteternes ledelsesstruktur, hvor den nuværende demokratiske ledelsesform vil blive afløst af en traditionel og hierarkisk ledelsesform med ansatte ledere på alle niveauer. Den anden aftale gælder etableringen af en centralistisk og top-down styret forskningsrådsstruktur. I begge tilfælde er tale om, at det direkte demokrati med inddragelse af de menige forskere og studenterne bliver reduceret til fordel for en øget centralisme kendetegnet ved politisk kontrol.

Kommentaren i dette nummer af *Dansk Sociologi* tager sit udgangspunkt i Hardt og Negri's stærkt omdiskuterede bog *Empire*. *Steen Nepper Larsen* trækker med baggrund i denne bog på den ene

side linierne tilbage til den marxistiske forståelse af produktionsforholdenes betydning for samfundets dynamiske udvikling og på den anden side problematiserer han Hardt og Negri's forståelse af den samfundsmæssige dynamik i globaliseringens tidsalder.

Til sidst og ikke mindst vigtigt indeholder dette nummer som sædvanligt en række anmeldelser af samfundsvidenskabelig litteratur, som vi finder er af betydning for den sociologiske offentlighed.

Vi ønsker læserne god læselyst men også et godt nytår og på gensyn i 2003, hvor vi lover nye spændende numre af tidskriftet. Der er således planlagt to temaindele for den kommende årgang omhandlende henholdsvis diskursanalyse og forskning omkring børn. Vi vil samtidigt opfordre læserne til at bidrage med artikler, kommentarer og anmeldelser for på den måde at gøre tidsskriftet endnu bedre og til alle sociologers faglige debatforum.

Thomas P. Boje